

[Niels Helveg Petersen]

digt. Vi kan stemme for denne dagsorden; den ændrer ikke forfærdelig meget i selve sagen, som fortsat vil være den, jeg beskrev til indledning. Men vi kan på den anden side dårligt stemme imod eller undlade at stemme i forbindelse med en dagsorden, der konstaterer, hvad finansministeren og regeringen bestandigt har sagt.

Statsministeren nævnte, at jeg havde talt om de fires bande. Det tror jeg ikke jeg har, i hvert tilfælde ikke fra talerstolen. Jeg ville nok ikke gøre det, for det er jo et udtryk, der er belastet nok så stærkt – det stammer fra et ganske andet land. Men jeg vil da sige, at det er svært at give samvirket mellem de fire partier et navn, fordi samvirkets karakter er så uklar. Det eneste, der egentlig er klart, er, at de fire partier tilsammen trækker hinanden i konservativ retning. Det er også klart, at hvis de fire partier skal have succes med at være et alternativ, så må det også logisk indebære, at de fire partier støtter sig på fremskridtspartiet. Graden af bundethed mellem de fire skal jeg i øvrigt ikke beskæftige mig med, det er de fire partiers eget anliggende.

Hr. Poul Schlüter sagde, at det var en provokation at beskæftige sig med fradragsreglerne. Det er det efter min opfattelse ikke. Det ville være en provokation på forhånd at afvise at diskutere de gældende fradragsregler i forbindelse med en skatteomlægning. Ud fra de synspunkter, jeg mere udførligt redegjorde for i mit oplæg, er der en række gode grunde til af hensyn til de produktive investeringer og erhvervene at beskæftige sig indgående med fradragsreglerne. Derfor er det ikke nogen provokation, det er efter vor opfattelse en nødvendighed.

Jeg brugte udtrykket »med ræve og gæs«. Jeg havde ikke nogen bestemt tanke om, at det skulle være hr. Poul Schlüter, der var ræven. Ved nærmere eftertanke har jeg fundet ud af, at ræven jo er et snu og hurtigt rovdyr, som er kendt for at have flere udgange, og det kunne såmænd godt være, det kunne passe på hr. Poul Schlüter, men der er én ting, der ikke passer, og det er farven. Ræven er jo temmelig rød, og derfor turde jeg ikke ved nærmere eftertanke sætte etiketten »ræv« på hr. Poul Schlüter. Det ville måske bare gøre hr. Poul Schlüter fornærmet.

Jeg vil gøre et par bemærkninger mere om »midten«, da det jo har været et tema, som

er blevet gennemspillet af flere og nu sidst også af statsministeren. Jeg understreger meget stærkt, at midten – hvis den skal være bærer af politisk fornyelse – ikke kan være en slap mellemproportional eller et tilfældigt mødested, men virkelig må formulere sig, også i samfundsændrende retning. Dette er det centrale tema i den bog, andre har omtalt flere gange i dag, »Oprør fra midten«. Når denne bog i særlig grad er en udfordring og en inspiration for det radikale venstre, så skyldes det bl. a. denne konstatering af midtens privilegium og midtens forpligtelse. Men det skyldes selvfølgelig også, at bogen så skarpt gør op både med den klassiske kapitalisme og med den klassiske socialisme som brugbare modeller for samfundsudviklingen. Dette opgør med fløjenes ideologier i en situation, hvor vi står over for lav økonomisk vækst, og hvor derfor en mere ligelig fordeling af goderne bliver det akutte politiske problem, er måske det største varsel om, at et tiår, der har ført til stærke modsætningsforhold og polarisering, som man kalder det, er ved at give plads for en vågnende erkendelse af midtens nødvendighed som politisk drivkraft. Denne lidt udramatiske folketingssamling kan måske blive indledningen til en stærkere og bedre udvikling for vort politiske demokrati, hvis denne tankegang breder sig.

Jeg vil gerne føje til, at den fremtidsvision, som i øvrigt er indeholdt i bogen »Oprør fra midten«, er en vision, som det radikale venstre som politisk parti ikke uden videre kan underskrive. Visionen er værdifuld, den er debatskabende, men dens værdi ligger ikke i, at der heri er givet en anvisning på, hvordan vort samfund skal se ud. Vi opfatter ikke utopien som et politisk arbejdsprogram, men som oplæg til debat.

Man kan afvise utopier, denne og andre, og dele af den utopi, der her er tale om, må jeg afvise, men man kan ikke afvise utopiens nødvendighed i vor samfundsdebat. Det forholder sig jo faktisk sådan, at de mest urealistiske utopister i dag er dem, der hager sig fast i den opfattelse, at udviklingen bare kan fortsætte som hidtil med fortsat oprustning, med fortsat ødelæggelse af naturen, med fortsat rovdrift på vore ressourcer og med stadig øgede menneskelige omkostninger som følge af et bevidsløst jag efter materielle goder. Denne udvikling kan ikke fortsætte i det uendelige, og det er det, der gør de tanker og